

Seat No. : _____

XW-110

April-2013

M.Ed. (Sem.-II)

408C – Sociological Foundation of Education

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

- સૂચના : (૧) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.
(૨) બધા પ્રશ્નોના ગુણ સરખા છે.

વિભાગ-૧

૧. નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો. પ્રત્યેક ઉત્તર ૭૫૦ શબ્દોમાં લખો. ૨૦
- (૧) સામાજિકરણ એટલે શું ? કેવી રીતે ઘર અને શાળા સામાજિકરણની પ્રક્રિયામાં મહત્વનો ભાગ ભજવે છે ?
- (૨) કેળવણી અને સંસ્કૃતિ વચ્ચે સંબંધ સ્પષ્ટ કરી, સંસ્કૃતિના રક્ષક તરીકે શિક્ષકની ભૂમિકા સમજાવો.
- (૩) ધાર્મિક શિક્ષણ વિશેના વિવિધ ચિંતકોના મંતવ્યો જણાવો. સમાજમાની ધાર્મિકશિક્ષણ માટેની જોગવાઈ અને વિશેષતાઓ જણાવો.
૨. (અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો. પ્રત્યેક ઉત્તર ૧૨૫ શબ્દોમાં લખો. ૧૦
- (૧) સામાજિક ગતિશીલતાને પ્રેરતા પરિબળોની યાદી આપો. તેમાંથી ગમે તે બે સમજાવો.
- (૨) ‘સંસ્કૃતિ’ અને ‘સભ્યતા’ વચ્ચેનો તફાવત જણાવો.
- (૩) ભારતમાં સાંસ્કૃતિક પરિવર્તન સંદર્ભે તમારા અવલોકનો જણાવો.
- (બ) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો. ૫
- (૧) શિક્ષણનું સમાજશાસ્ત્ર એટલે શું ?
- (૨) ‘ધર્મની’ સંકલ્પના સમજાવો.
- (૩) સામાજિક ગતિશીલતાના બે અવરોધક પરિબળો જણાવો.
- (૪) સામાજિક પરિવર્તન એટલે શું ?
- (૫) ધાર્મિક શિક્ષણનો સંકુચિત અર્થ સમજાવો.

વિભાગ-૨

૩. નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો. પ્રત્યેક ઉત્તર ૭૫૦ શબ્દોમાં લખો. ૨૦
- (૧) આધુનિકીકરણ એટલે શું ? ભારતીય સમાજમાં આધુનિકીકરણ લાવનારા પરિબળો કયા-કયા છે ? આધુનિકીકરણ લાવવામાં શિક્ષણની ભૂમિકા ચર્ચા કરો.
- (૨) લોકશાહી રાષ્ટ્રના શિક્ષણની લાક્ષણિકતાઓ જણાવો. લોકશાહી સમાજમાં શિક્ષણની અગત્યતા વિશેષ છે. શા માટે ?
- (૩) બહુવિધ સમાજમાં શિક્ષણની વિચારણા કરતી વખતે શિક્ષણના કયા-કયા પરિમાણો ધ્યાનમાં રાખવા જરૂરી છે ?
૪. (અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો. પ્રત્યેક ઉત્તર ૧૨૫ શબ્દોમાં લખો. ૧૦
- (૧) રાષ્ટ્રની અર્થવ્યવસ્થા અને આર્થિક સ્થિતિની કેળવણી પર થતી કોઈપણ પાંચ વિધેયાત્મક અસરો જણાવો.
- (૨) મુદ્દાસર નોંધ લખો.
- (a) ઉદારીકરણ
- (b) ખાનગીકરણ
- (૩) સામાજિક સ્તરીકરણની કેળવણી પર શી અસર થાય છે ?
- (બ) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો : ૫
- (૧) શાળા સિવાયની કઈ સંસ્થાઓ આંતરરાષ્ટ્રીયતા માટેનું શિક્ષણ આપે છે ?
- (૨) ખેતી આધારિત અર્થતંત્રના શિક્ષણની બે મર્યાદાઓ જણાવો.
- (૩) એકવીસમી સદીમાં શિક્ષણ સામેના પડકારોની યાદી આપો.
- (૪) તાંત્રિક વિકાસની અગત્યતા જણાવો.
- (૫) અનુ-આધુનિકીકરણની શિક્ષણમાં શી અસર છે ?

Seat No. : _____

XW-110

April-2013

M.Ed. (Sem.-II)

408C – Sociological Foundation of Education

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

- Instruction:** (1) Attempt **all** questions.
(2) **All** questions carry equal marks.

SECTION-I

1. Answer any **two** out of three from the following question, each answer should be in about **750** words : **20**
- (1) What is Socialization ? How 'Home' and 'School' play an important role in the process of socialization.
- (2) Clarifying the relation between Education and Culture. Explain the role of teacher as a guard of culture.
- (3) State the view of different thinkers about the education of religion. Discuss the characteristics and provision of religious education in the society.
2. (A) Answer any **two** out of three from the following question, each answer should be in about **125** words : **10**
- (1) Enlist the forces that encourage social mobility. Explain any two of them.
- (2) Differentiate culture and civilization.
- (3) Record your observations about cultural change in India.
- (B) Answer the following question in short : **5**
- (1) What is Sociology of education ?
- (2) Explain the concept of religion.
- (3) Explain any two abstractive factors of social mobility.
- (4) What is social change ?
- (5) Explain the narrow meaning of religious education.

SECTION-II

3. Answer any **two** of the following questions in about **750** words : **20**
- (1) What is the Modernization ? Discuss the factors that bring the modernization in Indian Society. Discuss the role of education to bring modernization.
  - (2) What are characteristics of education of a democratic country ? The importance of education is more in democratic society – Why ?
  - (3) What are the dimensions to be viewed while thinking about education in plural society ?
4. (A) Answer any **two** of the following questions in about **125** words : **10**
- (1) Mention any five positive effects of National Economy and National Economic order of Education.
  - (2) Write the short note :
    - (a) Liberalization
    - (b) Privatization
  - (3) How does education effect social stratification ?
- (B) Answer the following questions : **5**
- (1) Which institutes other than school imparts education for internationalism ?
  - (2) State the two limitations of education in agricultural economic system.
  - (3) Give the list of challenges of Education in 21st century.
  - (4) Write the important of technological development.
  - (5) What is the effect of post – modernism in education ?
-